

Nettopalkkasopimukset

Teksti: Heikki Meskanen, SAVALin lakimies

Ulkomailta Suomeen tulevat ammattilaisurheilijat ovat aina silloin tällöin käyttäneet Suomessa työskennellessään niin sanottua nettopalkkasopimusta, varsinkin jos sopimus on ollut lyhytaikainen.

Nettopalkkasopimuksella tarkoitetaan sellaista sopimusta, jossa palkan osalta on sovittu ainoastaan se kuinka paljon henkilö saa ”puhtaana” käteen. Maksajan huolehdittavaksi ja myös riskille on jäänyt verottajan osuudesta huolehtiminen sekä luonnollisesti myös muut palkan sivukulut, eli varsinaiset työnantajamaksut. Lisäksi usein on sovittu, että urheilijalla on ollut auto vapaasti käytössään, usein myös asuminen on järjestetty ilmaiseksi. Myös näistä luontoiseduista on työnantajan veloitteeksi jäänyt veroista ja muista maksuista huolehtiminen.

Valmentajilla omituisia nettopalkkasopimuksia

Kotimaisessa valmentajapalkkauksessa kuulee ja huomaa nettopalkka-ajattelusta hälyttäviä ja perin omituisia sovelluksia. Varsinaisessa nettopalkkasopimuksessa palkansaaja saa sovitun summan tililleen sekä luontoisedut käyttöönsä, ja työnantaja huolehtii kaikista veroista ja muista maksuista. Valmentajakentässä olen havainnut asian käännetyn pääläelleen. Onkin sovittu yhdestä summasta, joka kattaa – varsinaisia palkan sivukuluja lukuun ottamatta - kaikki työsuhteen kulut, sisältäen niin matka- kuin myös muut kulukorvaukset. Kun samalla sovitaan, tai vähintään annetaan ymmärtää, että sovittu summa tulee nimenomaisesti nostaa kilometri- tai muina matkakustannusten korvauksena, ei työnantajalle jää paljoakaan palkan sivukuluja maksettavaksi. Näin toimienhan varsinaista palkkaa ei ole kuin nimeksi, on vain hyvin runsaasti kulukorvauksia.

Lyhytnäköisyydessä on suuret riskit

Luonnollisesti kyseinen menettely on valmentajan kannalta hyvin lyhytnäköistä ja ongelmallista. Tiedetään, että vastuuvalmentajan työsopimukset ovat usein määräaikaaisia eivätkä ne useinkaan jatku aukottomasti. Jos takana on edellä kuvattu ”nettopalkkajärjestely”, on varsin mahdollista, että varsinaiseksi palkaksi jäänyt pieni summa ei oikeuta ansiosidonnaiseen työttömyyskorvaukseen. Työttömyysturvalaki nimittäin edellyttää, että työttömyysturvaa saadakseen on työttömäksi jääneen henkilön palkan kokopäivätyön osalta täytynyt työssäoloehdon ajalta (34 viikkoa) olla ”käypä” palkka. Ehdoton minimi käypälle palkalle vuonna 2011 on 1.071,00 euroa kuukaudessa silloin kun alalla ei ole palkkojen osalta TES-määräyksiä (kuten valmentajilla ei ole). Tällaisessa tilanteessa valmentaja jää suoraan lain pakottavien säännösten johdosta kokonaan työttömyysturvan ulkopuolelle, vaikka kuinka tunnollisesti olisi maksanut SAVALin jäsenmaksua. Työttömyyskassa ei luonnollisestikaan voi maksaa työttömyysturvaa vastoin lain selviä edellytyksiä.

Eläkettä kertyy vain palkasta

Myös valmentajan eläke kertyy vain palkkana maksetun määrän perusteella. Kilometrikorvaukset, päivärahat ja muut kulukorvaukset eivät kerrytä eläkettä, joten ”nettopalkka”järjestely rankaisee valmentajaa hamaan loppuun saakka. Sairaustapauksessa Kelan sairaspäiväraha määräytyy myös vain aiempien verotettavien tulojen pohjalta. Täten myös sairaustapauksessa valmentaja on heikoilla vielä pitkään nettopalkkatyösuhteen päättymisen jälkeenkin, ellei ole välillä pääsyt rehelliseen työsuhteeseen oikealla palkalla.

Kummajaisjärjestelyt harrastelijoiden hommia

Kaiken edellä mainitun lisäksi järjestelyyn sisältyy suuri houkutus kirjailla ylisuuria tai perusteettomia kulukorvauslaskuja, jotka voivat muodostaa perusteen jopa petokselle tai veropetokselle. Uhka kohdistuu vielä nimenomaan helpoiten suoraan itse valmentajaan, joka kyseiset dokumentit on laatinut ja allekirjoittanut. Näin ollen järjestelyn organisoinut työnantaja voi pahimmillaan väittää olleensa tyystin tietämätön koko väärinkäytöksistä.

Lopuksi voi kuitenkin onneksi todeta, että sikäli kuin edellä kuvattuja kummajaisjärjestelyjä on tullut havaituksi, ovat ne yleensä olleet enempi harrastelijapohjalta asioita hoitavien organisaatioiden luomia. Tällaisiin ei pääsääntöisesti asiallisesti ja ammattimaisesti urheilutoimintaa pyörittävissä organisaatioissa törmää. Valitettavia poikkeuksia tästä toki löytyy.